

PÁLYAMŰ

**A Győri Ítéltábla Polgári Kollégiuma kollégiumvezetői állására a
Bírósági Közlöny 2020/5. számában megjelent, a 215.E/2020. (V.19.)
OBHE határozattal kiírt pályázathoz**

**Készítette:
dr. Szabó Péter**

I. Előszó

Platón Az Állam című híres dialógusában Szókratész ekként szólt Glaukónhoz: „Képzelden el egy föld alatti, barlangszerű szálláson – amelynek bejárata a fény felé tárul, és olyan tág, mint a barlang – embereket, gyerekségüktől fogva lábuknál és nyakuknál megbéklyózva, hogy egy helyen kell ülniük, és csak előre nézhetnek; fejüket a béklyóktól nem tekerhetik körbe: a hátuk mögül, föntről, lobogó tűz világít; e tűz és a béklyózottak között fent út vezet, ennek hosszában alacsony fal épült, mint amilyen a közönség és a bűvészek között lévő kerítés, mikor az utóbbiak csodákat mutogatnak.” E rabok önmagukból és másokból nem látnak mást, mint az árnyakat, melyeket a tűz a barlang szemközti falára vetít. Ha társalogni tudnának, azt neveznék valóságnak, amit látnak. Ha valamelyik rabot feloldoznák, s kényszerítenék, álljon föl, tekergesse a nyakát, lépkedjen, pillantson a fénybe, ezt kínlódva tenné, és a nagy sugárzástól képtelen lenne észrevenni, aminek az árnyképét látta. Azt hinné, amit előbb látott, sokkal igazabb valóság, mint amit most mutatnak neki. Ha valaki kényszerítené, hogy a fénybe pillantson, megfájdulna a szeme, s menekülve fordulna afelé, amit látni képes. Ha valaki erőnek erejével fölvonsszólná a szirtes meredélyen, s kivezetné a napvilágra, a nagy sugárzástól káprázó szeme rögtön nem látna semmit abból, amit igaz világnak tekintünk; előbb hozzá kellene edződnie. Először árnyképeket látna, aztán emberek és más dolgok vízi tükörképét, végül magukat a dolgokat, s aztán már könnyebben szemlélhetné a csillagokat és az eget, persze csak éjjel, amikor a csillag és a Hold fényét pillantaná meg, mintha nappal nézné a Napot és annak fényét. Legvégül láthatná meg és szemlélhetné a Napot, eredeti helyén és mivoltában. Azután azt következtetné, hogy mindennek, amit látott, valamiképp ő az oka, s szabad emberként nem fog sóvárogni a régi után. Ha pedig a nagy napsugárból jövet ismét lemenne a barlangba, s visszaülne régi helyére, belevakulna a szeme. Társai kikacagnák, ő pedig visszavágyna a fenti világba. Életünk Szókratész szerint olyan, mint a barlanglakóké; a megismerhető dolgok közül pedig a legvégső a jó ideája, ami nagyon nehezen pillantható meg, de ha meglátjuk, azt kell következtetni, hogy mindannyiunknak minden helyesség és szépség oka, és őt kell szemlélnie annak, aki a magán- és közéletben okosan akar cselekedni. Szókratésztől tudjuk, a gondolkozás ereje az, ami mindennél istenibb eredetű, mert képességét sohasem veszti el, s csak azáltal, merre fordul, lesz segítővé-hasznossá, vagy ártóvá-haszontalanná.

A barlanghasonlatot az elmúlt évezredek során sokan és sokféleképpen értelmezték. Konszenzus mutatkozik ugyanakkor abban, hogy kifejezi, a világ dolgai, mint a barlang falára festett árnyképek, csak az ideák hasonmásai. Azoknak, akik már felemelkedtek az ideák birodalmába, vissza kell térniük a földre, hogy a többi embernek is megmutassák a helyes utat; erre pedig Platón szerint a filozófusok a legalkalmasabbak.

Látszólag merésznek tűnhet egy pályázatot antik korból származó hasonlattal indítani. Első pillantásra talán nehezen fedezhetők fel kapcsolódási pontok, s joggal várhatná az olvasó kizárólag a szikár tárgyszerűséget. Mégis, hűen visszaadja a megismerés tökéletlenségét, amivel valamennyi bíró folyton küzd, valamely ügy akár ténybeli, akár jogi értékelésekor. A dialógusból kitűnik, Szókratész szerint – akit, ne feledjük, az athéni demokrácia bírósága halálra ítélt, de még ezután is azt vallotta, a rossz törvényt is meg kell tartani, így a szökést elutasította – a törvényszék előtt az igazságosság árnyékáról vitatkoznak; s valóban, Harry Potter képességeinek híján egyetlen bíróság, egyetlen földi bíró sem hordozza magánál a bölcsék követ. Ahogy néhány évszázaddal később Ulpianus mondta, *ius est ars boni et aequi*; a jelenkor bíróságának is az a feladata, hogy ezt az imperatívuszt – még ha esetről esetre mást is érthetünk mögötte – érvényesítse, így közelítve az örök ideákhoz. Ehhez nem filozófusok, hanem még a legszilárdabbnak hitt jogász tudás relativitásával is tisztában lévő, kételkedő és gondolkodó, megújulni kész és képes bírók szükségeltetnek, hogy tevékenységük a köz számára hasznossá, s ne ártóvá váljon.

A modern jó igazságszolgáltatás tiszteli a bírót, mint egyént, s mindennél inkább vigyáz függetlenségére, mi a lehetőségekhez képesti igazságos ítélkezés legfőbb pillére. Evidencia ugyanakkor, hogy a bíraskodás csakis szervezeti keretekben történhet, melynek alapjait a demokráciák szervezeti törvényei fektetik le.

A Bszi. 154. § (1) bekezdése értelmében a kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelyet a kollégiumvezető vezet. A Bszi. 155. §-a alapján a kollégium bírói állaspályázatokról nyilvánít véleményt, részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében, véleményezi az ügyelosztási tervet, kezdeményezheti a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, továbbá ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat. A kollégium, illetve a kollégiumvezető feladatait alapvetően a Bszi. és a Bjt. vonatkozó rendelkezései, a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás, továbbá a Győri Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzata jelölik ki. A normatív rendelkezésekből kitűnik, hogy a kollégium vegyesen lát el szakmai és igazgatási teendőket, melyek sterilen nem választhatók szét. Mégis, arra figyelemmel, hogy az ítéltáblán más igazgatási szereplőnek tisztségéből fakadóan közvetlenül szakmai feladata nincs, kinevezésem esetén arra törekednék, hogy a szakmai oldal tűnjék hangsúlyosabbnak.

Mindemellett is meggyőződésem, hogy a kollégium működésének hatékonysága, sikeressége meghatározóan nem a szervezeti kereteken, hanem tagjain múlik. Értéket „előállítani” kizárólag jól képzett, lelkiismeretes és tenni kész emberek képesek; ehhez önmagában a legjobb törvény sem elegendő. Nem szorul igazolásra, hogy nélkülözhetetlen a megfelelő kollegiális kapcsolat, s hogy a közös cél megvalósítása érdekében valamennyi tag szívesen működjenek közre. A jó kollégiumvezető önképét nem igazgatási felettesként, főnökként definiálja, hanem sokkal inkább csapatkapitányként. Sam Walker írja a Legendás kapitányok című könyvében, hogy a sporttörténet legeredményesebb csapatait kapitányaik személye és személyisége tette jóból kiválóvá. Nem szükségszerű, hogy a legjobb játékosból legyen a csapatkapitány, viszont fontos, hogy az emberi közösségek sikeres működésének alapkövét jelentő kohézió megteremtéséhez, megőrzéséhez, fejlesztéséhez erre alkalmas csapatkapitányt jelöljenek ki. Úgy vélem, kollégiumi tagtársaimmal legalábbis megfelelő a nexusom, s megkockáztathatom, egyikükkel sincs olyan terhelt kapcsolat, mely célkitűzéseim megvalósíthatóságát aláásná.

A Győri Ítéltábla Polgári Kollégiuma kollégiumvezetőjének lenni nagy megtiszteltetés és nagy felelősség. A kollégium súlyát egyszerre adják a normatív rendelkezésekből fakadó feladatok, a Győri Ítéltáblának a bírósági szervezeti struktúrában elfoglalt helye, az országosan egyedülállóan őt, a gazdasági potenciált tekintve az átlagosnál lényegesen jelentősebb részesedésű nyugat- és közép-dunántúli megyére kiterjedő illetékességi terület, a polgári jognak, mint szakágnak az életben elfoglalt meghatározó szerepe, valamint e bíróság múltja. Két cikluson keresztül dr. Zámbó Tamás osztatlan elismerést kiváltva végezte kollégiumvezetői feladatait; csak egyetlen példát említve, a felszámoló által elismert, illetőleg vitatott hitelezői igény néhány kérdéséről szóló 2/2005. (XI. 11.) kollégiumi véleményt a szakirodalom a mai napig gyakran idézi. A kollégiumvezetői feladatokat már több, mint három éve dr. Lezsák József végzi, s az ítéltábla polgári-gazdasági szakága ebben az időszakban is színvonalasan, időszerűen látta, látja el feladatait.

II. Ügyforgalmi adatok, az ítélkezés minősége és időszerűsége

A Győri Ítéltábla illetékességi területe Fejér megyével 2017. január 1-jétől egészült ki. Figyelemmel arra, hogy már több, mint három és fél év telt el azóta, szükségesnek és elégségesnek ennek az időszaknak bemutatását, elemzését tartom.

II.1. Peres ügyek

2017-ben 386, 2018-ban 352, 2019-ben 251, míg 2020. január 1-je és július 31-e között 111 polgári és gazdasági peres ügy érkezett a Győri Ítéltáblához. Látható tehát, hogy az ügyérkezés tendenciájában – polgári ügyekben erőteljesebben, mint gazdasági perekben - csökkenő, aminek több oka lehet. Feltehetően szerepet játszik, hogy az új polgári perrendtartás nem bátorítja a perindítást, emellett pedig a hatásköri változások az ítéltábláktól az ügyeket inkább elterelték. Immár elsőfokon nem törvényszéki hatáskörbe tartoznak a tisztességtelen szerződési feltételekre alapított érvénytelenségi perek, s a büntetés-végrehajtási intézményekkel szembeni leggyakoribb fogvatartotti követelések sem polgári perben érvényesíthetők. A törvényszéken induló perekben az új Pp. kivételt nem tűrővé tette a kötelező jogi képviselőt. Az ügyszám csökkenésének oka lehet az is, hogy a gazdasági helyzet a COVID-19 járványt megelőző időszakban viszonylagos stabilitást mutatott. A hatáskörváltozástól függetlenül is számottevően kevesebb az újonnan indított ún. „devizahiteles” perek száma, mely a vizsgált időszakban egyértelműen a leggyakoribb ügytípus volt. Mindemellett álláspontom szerint bizonyos jogalanyok számára a fellebbezési eljárási illeték mértéke is visszatartó hatású.

Érdemes megemlíteni, hogy – a nyilvánvalóan eltérő helyzetben lévő Fővárosi Ítéltáblát nem számítva – az ítéltáblák esetében hasonló összefüggések figyelhetők meg azzal, hogy a Győri Ítéltáblára érkezett ügyek száma 2018-ban és 2019-ben is magasabb volt, mint a többi ítéltáblánál.

A befejezett ügyek száma 2017-ben (368) elmaradt az érkezettekétől, aminek meghatározó oka az illetékességi terület megnövekedésével összefüggésben az volt, hogy a Székesfehérvári Törvényszéktől érkezett ügyekkel együtt az összes érkezés ekkor még meghaladta az előző évit, az ügyek feldolgozásának pedig értelemszerűen van bizonyos időigénye. Emellett a bírói létszám 2017. október 1-jétől, majd 2018. január 1-jétől nőtt egy-egy fővel. A tendencia 2018-tól megfordult: 2018-ban 407, 2019-ben 264, 2020 első hét hónapjában pedig 139 volt a befejezett ügyek száma. Kiemelendő, hogy ez utóbbi 26 százalékkal haladja meg az érkezett ügyek számát! Az említett eredményt úgy sikerült elérni, hogy 2018. szeptember 1-je és 2019. augusztus 31-e között a Győri Ítéltábla bírói 100 devizahiteles per elbírálására kirendelést vállaltak a Fővárosi Ítéltáblára (néhány ügy kivételével ezeket a pereket sikerült is befejezni), egyik kiváló kollégánk, dr. Bajnok István nagyrészt kirendelt bíróként a Kúrián dolgozott, illetve 2019 végén, 2020 elején dr. Havasiné dr. Orbán Mária és dr. Világi Erzsébet tanácselnökök, továbbá dr. Vass Mária bíró is nyugdíjba vonultak. E számadatok önmagukban is igazolják az ítélkezési munka időszerűségét, különösen annak fényében, hogy az érkezett ügyek jelentős hányada nehéz jogi megítélésű, terjedelmes irattanyaggal, s felülreprezentáltak a kiemelt, illetve soron kívüli ügyek.

A befejezett, valamint a folyamatban lévő peres ügyekre vonatkozó statisztikai adatok ugyancsak igazolják az ítélkezési munka időszerűségét. Egy éven túl 2017-ben 6, 2018-ban, 2019-ben, valamint 2020 első hét hónapjában egyaránt 2-2 ügy fejeződött be, s 2019 végére már nem is maradt egy éven túl folyamatban lévő per. Kiemelem, hogy például 2018. december 31-én egyetlen egy éven túli per volt folyamatban, s egyáltalán nem volt 6-12 havi pertartamú ügy! A hat hónapon belüli befejezés, illetve – folyamatban lévő ügyeknél – az ebbe az intervallumba tartozó pertartam aránya 85-90

százalék körül mozog. A jelenleg folyamatban lévő ügyek pertartama a 3-6 hónap és a 6-12 hónap közötti kategóriában is kedvezőbb, mint 2019 végén.

II.2. Nemperes ügyek

Előzetes megjegyzésként rögzítem, hogy ebbe a csoportba sorolandók a cégügyek is.

2017-ben 1264, 2018-ban 982, 2019-ben 808, míg 2020. január 1-je és július 31-e között 420 nemperes ügy érkezett. A befejezések száma 2017-ben 1217, 2018-ban 1088, 2019-ben 834, míg 2020 első hét hónapjában 432 volt, tehát 2018-tól kezdődően az érkezést mindig meghaladta. Az adott időszak végén folyamatban maradt ügyek száma 2017-ben 212, 2018-ban 106, 2019-ben 80, míg 2020. július 31-én 68, azaz e szám stabilan csökkenő. A 0-3 hónap közötti befejezések száma 2018-ban 831, 2019-ben 727, 2020 vizsgált időszakában 382, a 3-6 hónap közötti befejezéseké 2018-ban 191, 2019-ben 81, 2020. január 1-je és július 31-e között 38, a 6 hónap és 1 év közöttieké 2018-ban 64, 2019-ben 25, 2020 első hét hónapjában 12, míg egy éven túl 2018-ban 2, 2019-ben 1 ügy nyert befejezést. 2020. július 31-én 63 0-3 hónap közötti, 4 3-6 hónap közötti és 1 6-12 hónap közötti nemperes ügy maradt folyamatban; a 0-3 hónap közötti tartamú nemperes ügyek aránya közel 93 százalék. Megállapítható, hogy a vizsgált időszakban az ítéltábla a nemperes ügyeket is egyre gyorsabban bírálja el. Az időszerű elbírálást nyilvánvalóan elősegíti a szinte minden ügytípusra kiterjedően csökkenő érkezés, ugyanakkor a kollégák lelkiismeretes munkája nélkül ez az eredmény bizonyosan nem valósulhatott volna meg.

II.3. Az ítélezés minősége

A statisztikai adatokból az is kitűnik, hogy a befejezett ügyek mintegy 60 százaléka helybenhagyó, 18-28 százaléka részben vagy egészben megváltoztató ítélettel, 7-8 százaléka hatályon kívül helyező végzéssel zárul. Az egyéb befejezés a 2018. évi 6,6 százalékról 2019-re 12,1 százalékra nőtt. Az egyes tanácsok terhelése arányosnak mondható. A tanácsuléses napok száma többszörösen haladja meg a tárgyalási napokét, ami az új polgári perrendtartás szabályaira figyelemmel várhatóan tartósan így marad.

Érdekes, hogy a nemperes ügyek vonatkozásában a helybenhagyási mutató gyengébb, mint a peres ügyek esetében. 2018-ban a helybenhagyási arány 43,3 százalék; az ítéltábla az ügyek 25,3 százalékában megváltoztató, 9,3 százalékában hatályon kívül helyező döntést hozott. 2019-ben a minőségi mutatók javultak, s ezek a szám adatok: 50,4; 21,1; 6,4 százalék. Mindkét évben az ügyek 22 százaléka nyert más módon befejezést. Megítélésem szerint a peres ügyekhez képest rosszabb mutatót jelentős részben a megalapozatlan visszautasítások viszonylag magas aránya idézi elő.

Az ítéltáblai ítélező tevékenység minőségi mérőszáma a Kúria általi felülbírálat eredménye. Míg 2018-ban felülvizsgálati eljárás után peres ügyekben 44 érdemi határozat érkezett vissza, melyből 35 hatályában fenntartó, 7 részben, 2 pedig egészben hatályon kívül helyező volt, addig 2019-ben 56, melyből 43 hatályában fenntartó, 10 részben, 3 pedig egészben hatályon kívül helyező volt. Nemperes ügyekben 2018-ban és 2019-ben a Kúria összesen 26 érdemi határozatot hozott, melyek közül 3 kivételével valamennyi hatályában fenntartó volt. (Megjegyzendő, hogy a részben hatályon kívül helyező ítélettel zárult perekben a Kúria ténylegesen megváltoztatta a jogerős határozatot.) Álláspontom szerint ezek az adatok is az ítélezés magas színvonalát támasztják alá, ugyanakkor ki kell emelni, hogy a kollégiumvezetőnek a kúriai határozatokat folyamatosan figyelemmel kell kísérnie, tanulságait pedig – különösen a részben vagy egészben hatályon kívül helyezett ügyekben – le kell vonnia.

A Kúriáról 2018-ban 19, érdemben elbírált fellebbezett ügy érkezett vissza, 16 helybenhagyó és 3 megváltoztató végzéssel. 2019-ben a visszaérkezett ügyek száma 11, melyek közül a Kúria 8 esetben az ítéltábla végzését helybenhagyta, 3 esetben megváltoztatta.

Tudomásom szerint az elmúlt időszakban nem volt olyan alkotmányjogi panasszal indult eljárás, melyben az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla polgári vagy gazdasági ügyben hozott határozatát alaptörvény-ellenesnek minősítette, ezért megsemmisítette. Ehhez hasonlóan, az Emberi Jogok Európai Bírósága sem marasztalta el Magyarországot a Győri Ítéltábla eljárásához kapcsolódóan.

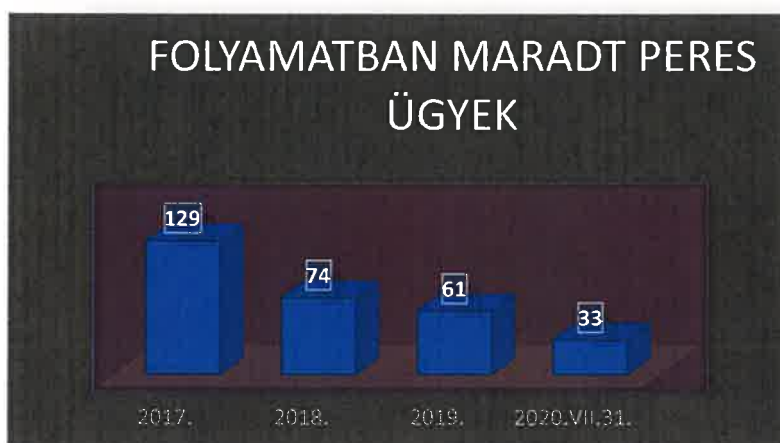
Az FFP 2 programban a Győri Ítéltábla 2018-ban és 2019-ben is első helyet ért el, ami nagyban köszönhető a civilisztikai ügyszakos kollégák áldozatos és színvonalas munkájának.

II.4. Összegző megállapítások

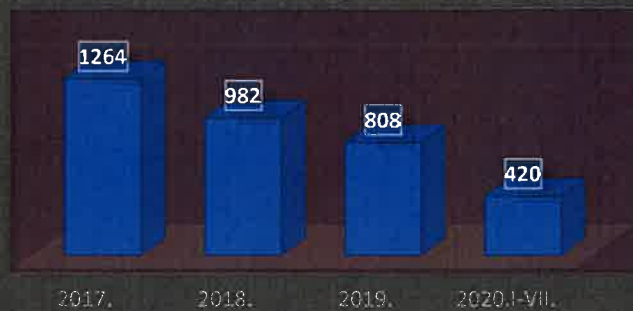
Az ügyforgalmi adatok alapján arra vonható következtetés, hogy az ügyérkezés – hasonlóan az országos, a járásbírói és törvényszéki szinteken is érzékelhető tendenciákhoz - stabilan csökkenő. Számos elemzés arra mutat rá, hogy az új Pp. hatályba lépéstől számított hosszabb idő elteltével a civilisztikai ügyérkezés a bíróságokhoz a korábbi szintre kerül vissza, azonban ezt az összefüggést egyelőre adatok nem támasztják alá. Tény ugyanakkor az is, hogy a bonyolult megítélésű, illetve soron kívüli ügyek aránya növekszik, így a tényleges ügyteher változása nem egyenesen arányos az ügyérkezés csökkenésével. Véleményem szerint a pandémiával összefüggésben egyes ügytípusokban (pl. csőd- és felszámolási eljárásokban) az ügyszám emelkedése várható, illetve olyan perek indulnak, melyek eldöntésére a korábbi joggyakorlat nem ad mintát.

A kialakult helyzet megalapozza, hogy a jövőben az időszzerűségi szempontokhoz képest nagyobb hangsúlyt kapjon a minőségi ítélezés, mely leginkább a döntések indokolásának színvonala alapján ítéltető meg. Úgy gondolom, a Győri Ítéltáblán ebből a szempontból is kedvező a helyzet, azonban kinevezésem esetén szeretném, ha még több szakmai elismerést kiváltó, illetve elvi határozatként közzétett döntésünk jelenne meg.

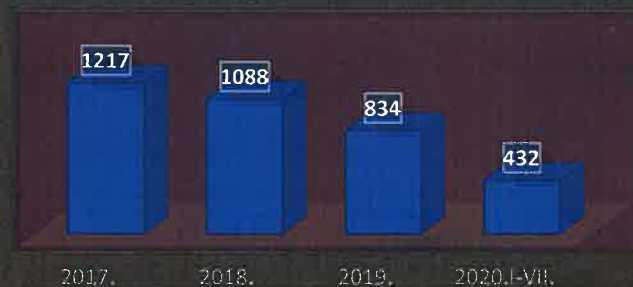
Diagrammok

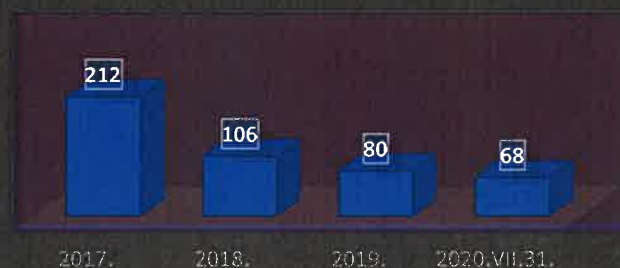
ÉRKEZETT NEMPERES ÜGYEK

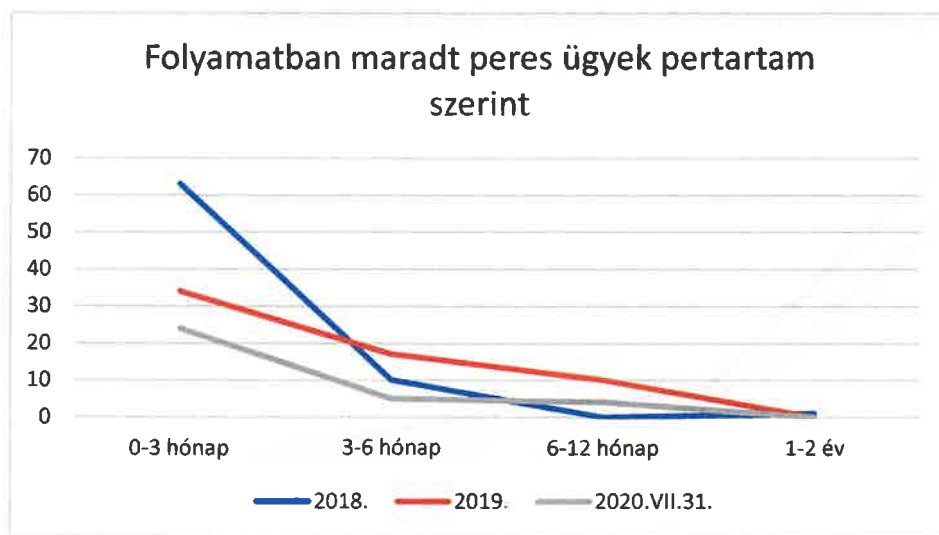
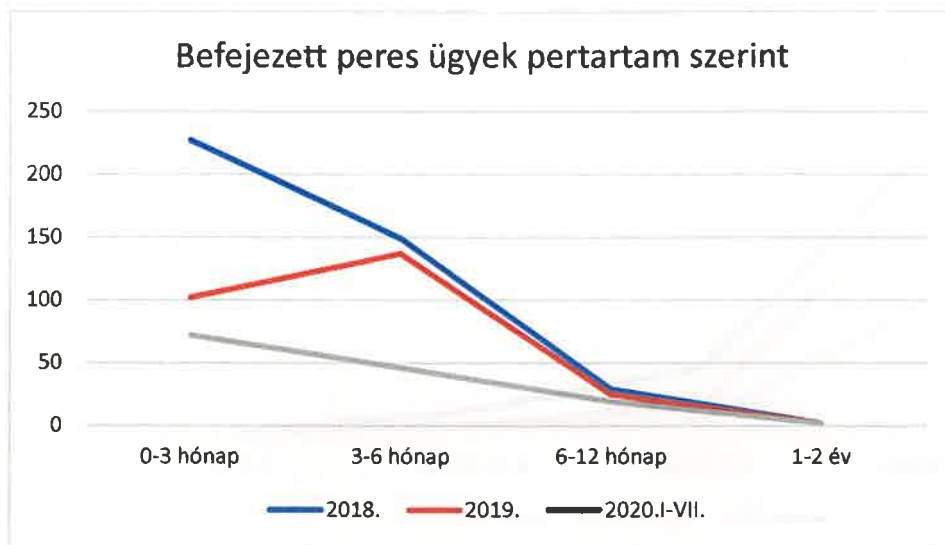

BEFEJEZETT NEMPERES ÜGYEK

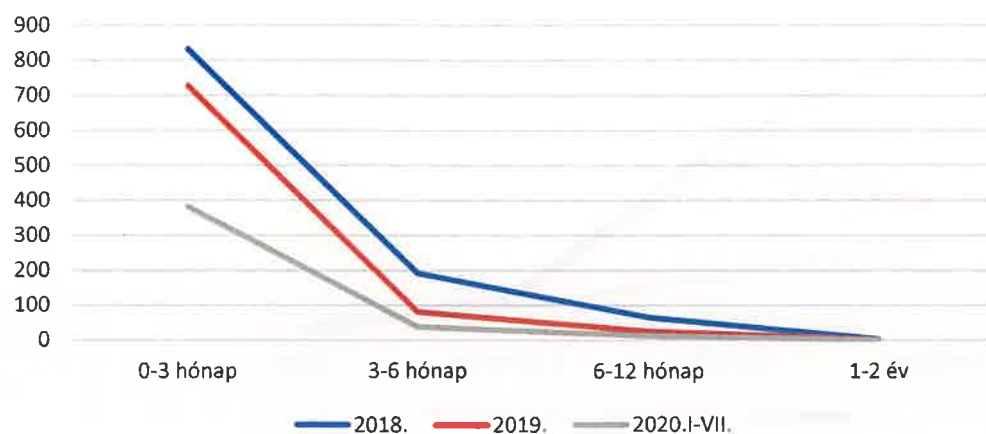

FOLYAMATBAN MARADT NEMPERES ÜGYEK

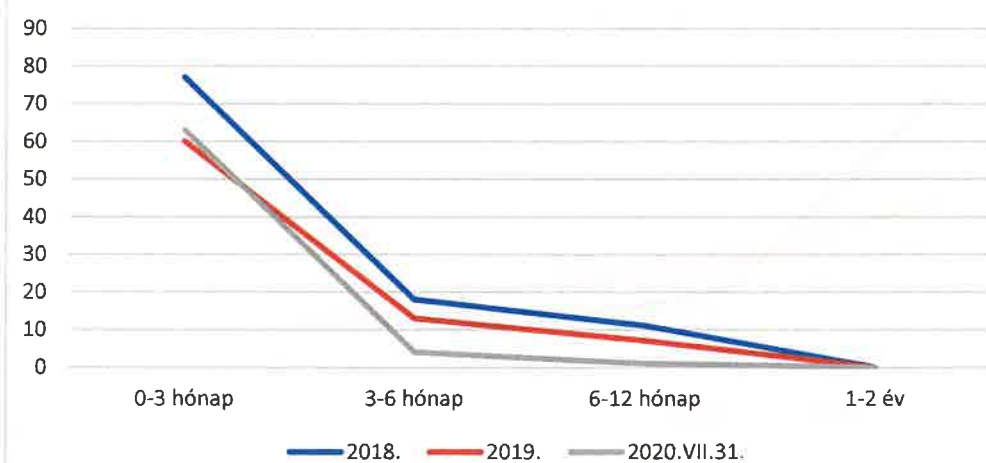

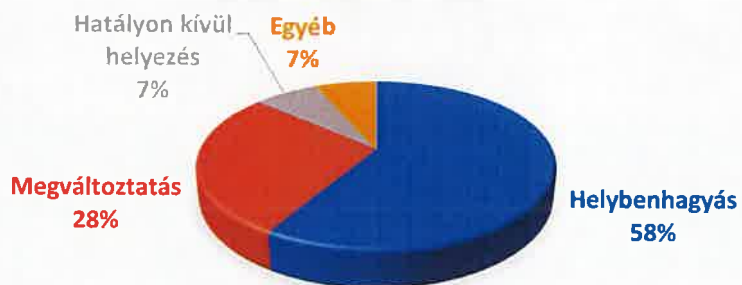
Befejezett nemperes ügyek időtartam szerint

Folyamatban maradt nemperes ügyek időtartam szerint

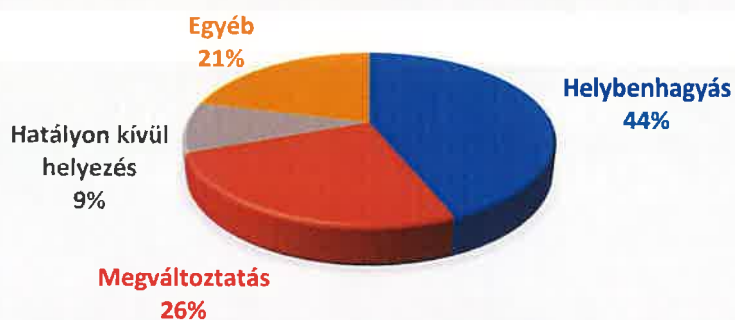
BEFEJEZÉSEK A TÖRVÉNYSZÉKI ÜGYEK FELÜLBÍRÁLATÁBAN PERES ÜGYEK 2018

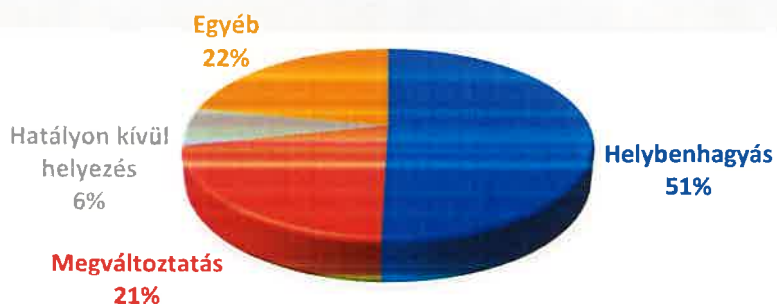
BEFEJEZÉSEK A TÖRVÉNYSZÉKI ÜGYEK FELÜLBÍRÁLATÁBAN PERES ÜGYEK 2019

BEFEJEZÉSEK A TÖRVÉNYSZÉKI ÜGYEK FELÜLBÍRÁLATÁBAN NEMPERES ÜGYEK 2018

BEFEJEZÉSEK A TÖRVÉNYSZÉKI ÜGYEK FELÜLBÍRÁLATÁBAN NEMPERES ÜGYEK 2019

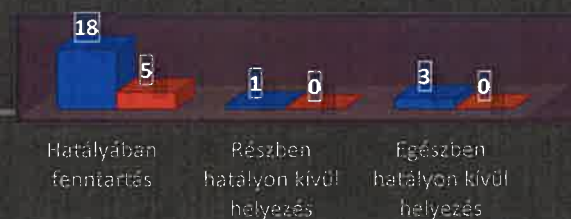
A KÚRIA ÉRDEMI DÖNTÉSEI FELÜLVIZSGÁLATI ELJÁRÁSOKBAN - PERES ÜGYEK

■ 2018 ■ 2019

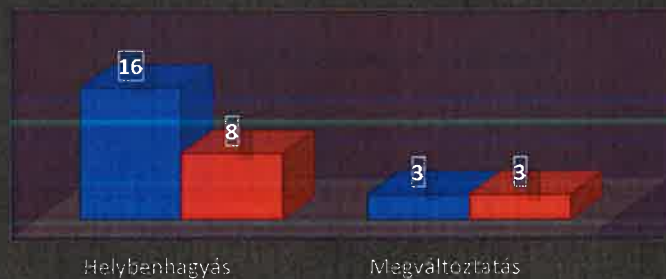
A KÚRIA ÉRDEMI DÖNTÉSEI FELÜLVIZSGÁLATI ELJÁRÁSOKBAN - NEMPERES ÜGYEK

■ 2018 ■ 2019

A KÚRIA ÉRDEMI DÖNTÉSEI FELLEBBEZÉSI ELJÁRÁSOKBAN

■ 2018 ■ 2019

III. Humán erőforrások

Jelenleg a Győri Ítéltáblán ténylegesen tíz bíró dolgozik a civilisztikai ügyszakban: dr. Lezsák József, dr. Szalai György és dr. Zámbo Tamás tanácselnökök, valamint dr. Ferenczy Tamás, dr. Maurer Ádám, dr. Mészáros Zsolt, dr. Molnár Andrea, dr. Sarmon Hedvig, dr. Szalay Róbert, s jómagam. Dr. Bartus Erika tanácselnök a munkaügyi ítélkezésben vesz részt, míg dr. Bajnok István a Kúrián vállal kirendelést. Bár az említett nyugdíjazások miatt a létszám az ítélkező munkában érezhetően csökkent, a tapasztalatok azt mutatják, a jelen ügyérkezés mellett az ügyszakba beosztott bírók képesek az ügyek színvonalas és időszerű feldolgozására még amellet is, hogy a közelmúltban beosztott bíróként hatan is kijelölést kaptunk munkaügyi perek intézésére, s látható, hogy az ügyszak feladatainak ellátásához távlatosan is szükség lesz e kollégák bevonására. A stabilitás törekény, ugyanis nagyobb civilisztikai és munkaügyi ügyérkezés mellett a vázolt eredmények megtartása is nehezebbé válik, másrészt pedig két tapasztalt tanácselnök, dr. Szalai György és dr. Zámbo Tamás közeljövőben esedékes nyugdíjba vonulása jelentős kihívást fog jelenteni. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a jelenleg működő három (pontosabban a kollégiumvezetői feladatok ellátásával megbízott dr. Lezsák József személye folytán két és fél) tanács a specializációt csak szűk körben teszi lehetővé; a IV. tanács például egyszerre tárgyal gazdasági, személyiségi jogi, közigazgatási, bírósági jogkörben okozott kártérítés megfizetése iránti, orvosi műhiba és más pereket, jár el csőd- és felszámolási nemperes ügyekben, cégügyekben, vagy éppen civil szervezetek nyilvántartásba vételével kapcsolatos ügyekben.

Vélhetően szerencsés volna, s a specializációt is elősegítené, ha a polgári-gazdasági ítélkezést három és fél tanács látná el. Ennek érdekében kívánatos lenne a dr. Világi Erzsébet nyugdíjazásával megüresedett státusz betöltése.

Mivel a kollégiumvezető kötelezettsége valamennyi tanács munkájának figyelemmel kísérése, kinevezésem esetén alkalmanként előadó, illetve szavazó bírói feladatokat is vállalnék.

A közeljövőben szükséges áttekinteni azt is, a munkaügyi ítélkezés mekkora erőforrást von el, s a két ügyszak közötti átjárhatóságot érintően meg kell keresni a lehető leghatékonyabb megoldást. Értelmszerű, hogy azokra a kollégákra, akik munkaügyi perekben is eljárnak, a többiekhez képest arányosan kisebb teher hárulhat a polgári-gazdasági ügyek elbírálásakor, tekintettel arra is, hogy a „betanulás” további energiákat igényel.

A kollégiumvezető feladata, hogy biztosítsa az egyes tanácsok arányos terhelését, ami a jogkeresők és a bírók érdekét is szolgálja. Hozzáteszem: nem támogatandó az sem, ha a tanácson belül alakul ki az előadó bírók között aránytalanság. Az elmúlt években a tanácsok arányos terhelést kaptak. Peres ügyekben – ritka kivételtől eltekintve – egy előadó bíró egy tanácsban jár el; előfordul továbbá, hogy az előadó bíró nemperes ügyintézésre másik tanácshoz nyer beosztást. A jövőre nézve is irányadónak tartom, hogy egy előadó bíró rendszeresen legfeljebb két tanács tagjaként járjon el. E célkitűzés elérését vitathatatlanul nehezíti a már említett tény, nevezetesen, hogy több bíró munkaügyi perekre is kijelölést kapott, azonban ennek tükrében is feladat az optimális megoldás megtalálása.

Megítélésem szerint – figyelemmel az új Pp. rendelkezéseire – várható, hogy a tárgyaláson kívüli elbírálás az eddigieknél is hangsúlyosabb lesz, ami az ügyek feldolgozása során rutinná vált módszerek átgondolásához is vezethet. Az, hogy a bírónak várhatóan kevesebb tárgyalási napjuk lesz, nem válthatja ki az ügyintézés fegyelmességének lazulását.

Annak ellenére, hogy munkaszervezési gondokat okoz, támogatásra érdemesek azok a kollégák, akik kirendeléssel meg szeretnék ismerni a Kúrián folyó munkát. Hasonlóan, elismerést jelent az egész bíróságnak, ha bírói minél nagyobb számban vesznek részt központi szakmai-igazgatási feladatok

ellátásában, függetlenül attól, hogy az a Kúria, vagy az Országos Bírósági Hivatal keretei között valósul meg. Az ítélőtáblának azonban befogadónak is kell lennie, s ösztönöznie kell az illetékességi területen dolgozó bírókat, hogy vállaljanak kirendelést; ennek kapcsán számítanék a törvényszékek együttműködésére. Ez egyrészt nyitottabbá tenné az ítélőtáblát, másrészt pedig hasznos volna a jövőbeli bírói utánpótlás vonatkozásában is. Kíváncsú, hogy alapvetően a régió legjobb bíróiból verbuválódjon az ítélőtábla bírói kara, s célszerű e kollégákat a rendelkezésre álló eszközökkel motiválni.

A nagy szupranacionális bíróságok tekintélyét az is adja, hogy a kiemelkedő jelentőségű ügyeket a teljes bírói kar – az Európai Unió Bírósága esetén a Nagytanács, az Emberi Jogok Európai Bíróságánál a Nagykamara – bírálja el. A Pp. 9. § (5) bekezdése az ügyek kivételes öttagú tanács elé utalását jelenleg csak a Kúriánál teszi lehetővé. Támogatnám, ha ez a lehetőség az ítélőtáblák számára is adott volna; még így is biztosított lenne, hogy például perújítási eljárásban a bíróságon legyen elegendő nem kizárt bíró. Emellett célszerűnek tartanám megfontolni a Kúrián már bevált főtanácsadói rendszer bevezetését, kezdetben a kollégiumhoz rendelt egyetlen jól képzett szakemberrel. Vannak ugyanis olyan ügyek, melyek elbírálása különös szakértelmet igényel, s előkészítésük során komoly hozzáadott értéket jelentene a jogtudomány művelőjének bevonása. Például az Európai Unió jogának megsértéséből eredő kártérítés, vagy a közeljövőben várhatóan nagyobb számban érkező kartellkár iránti, távlatosan a COVID-19 járvánnyal összefüggésbe hozható perek színvonalas elbírálása olyan komplex ismeretet igényel, melyhez a vezető jogrendszerek elemzésével, vagy más módon – a bírói függetlenség sérelme nélkül - a főtanácsadó hatékonyan tudna hozzájárulni. A kiemelkedő jelentőségű, vagy különösen bonyolult ügyekben az öttagú tanács elé utalás, illetve a főtanácsadó bevonása (külön-külön, vagy együtt is) nem csupán a döntés minőségére, hanem legitimitására is kedvezően hatna. Emellett a főtanácsadó konkrét ügytől elvonatkoztatva, szakmai anyagok (például kollégiumi vélemény) kidolgozásában is közreműködhetne. Tisztában vagyok természetesen azzal, hogy ehhez költségvetési háttér is szükségeltetik.

A Győri Ítélőtábla engedélyezett bírósági titkári létszáma öt, ugyanakkor különböző okokból egy időben a civilisztikai ítélkezésben lényegesen kevesebb titkár vesz részt. Tapasztalataim szerint sajnálatos módon a bírói karriert tekintve az ítélőtáblai bírósági titkári beosztás nem a legjobb ugródeszka. Egy-egy járásbírósági bírói helyre pályázás során az ítélőtáblai kolléga hátrányban van, hiszen munkáját, képességeit nem ismerik. Két ellentétes érdeket kell összehangolni: ahhoz, hogy a bírósági titkár az egyes tanácsok munkáját hatékonyan tudja segíteni, szükséges bizonyos „összecsiszolóidő”, stabilitás, másrészt viszont a bírósági titkár kariervonala szempontjából előnyös, ha megismeri más bíróságok munkáját, intéz például szabálysértési, vagy végrehajtási ügyeket. Célszerűnek tartanám az ítélőtábla és a törvényszékek között ebben a tekintetben átgondolt kooperáció kialakítását, melynek keretében törvényszéki titkárok is betekintést nyerhetnének a Győri Ítélőtábla munkájába. Távlatosan pedig az is kíváncsú volna, ha az ítélőtábla kapui néhány hónapra nem csupán a Győri Törvényszéken tevékenykedő bírósági fogalmazók, hanem szombathelyi, veszprémi, tatabányai és székesfehérvári fogalmazók előtt is megnyílnának.

Szeretném, ha egyetemisták – praktikusán elsősorban a Széchenyi István Egyetem hallgatói - minél nagyobb számban szereznének ítélőtáblai tapasztalatot; ennek eszköze a tárgyalások látogatása mellett az is lehetne, ha – titoktartási kötelezettségük mellett – az érdeklődők a tanácsok munkáját közelebbről is tanulmányozhatnák, természetesen az optimális létszám biztosítása mellett. Ennek segítségével remélhetően meg lehet nyerni tehetséges jurátusokat, hogy a bírósági karriert válasszák.

A humán erőforrás kapcsán nem szabad elfeledkezni az adminisztratív személyzetről sem; a bírói munkát segítő tisztviselők naprakész tudása elsődleges szempont kell, hogy maradjon.

IV. További tervek, feladatok

A pályamű e részében azokat a terveket, feladatokat veszem sorra, melyek tematikusan a korábbi címekhez nem voltak közvetlenül kapcsolhatók.

IV.1. A Bszi. 154. § (2) bekezdése alapján a Kúria kollégiumának tagjai a Kúria bírái mellett az ítélőtáblák kollégiumvezetői is. Az ítélőtábla kollégiumvezetője számára fontos feladat, hogy figyelemmel kísérje a Kúria ítélkezési gyakorlatát saját szakterületén. Ezt még hangsúlyosabbá teszi, hogy a Bszi. 2020. április 1-jétől hatályos 41/A.-41/C. §-ai értelmében a Kúria közzétett határozataitól – jogegységi eljárás nélkül – nem lehet eltérni.

Nem kevésbé alapvető, hogy az ítélőtáblai kollégiumvezető rendszeres kapcsolatot tartson a törvényszéki kollégiumokkal. Ő van abban a helyzetben, hogy átfogó képet kapjon a törvényszékeknél a fellebbezett ügyekből megismerhető ítélkezési gyakorlatáról. Lényeges, hogy személyesen is megismerje a törvényszéki, s lehetőleg a járásbírói bírósági bírókat is. Kinevezésem esetén a tanácselnöki feljegyzések tanulságait személyesen – erre irányuló kérés esetén négy szemközt – ismertetném, s igyekeznék a törvényszéki kollégiumi üléseken megjelenni. Ugyancsak fontos azokkal a törvényszéki bírókkal is a szakmai kapcsolat kialakítása, akiknek ítélkező tevékenységét konkrét ügyekből nem, vagy alig ismerjük; ezt a célt regionális képzések szervezése is szolgálhatja. Az ítélőtábla kollégiumvezetőjének nyitottnak kell lennie a törvényszéki joggyakorlatban felmerült problémák iránt, még akkor is, ha az adott ügyfajta az ítélőtáblán nem, vagy elvétve jelenik meg (pl. végrehajtási eljárás, gondnokság alá helyezés iránti, vagy családjogi perek), így is segítve az ítélkezés minőségének javítását. Tekintettel arra végül, hogy a kollégiumvezetőnek a járásbírói bírók értékelése kapcsán is szerepe van, úgy helyes, ha ez a szerep nem formális.

Az új Pp. hatályba lépésétől eltelt időszak elegendő arra, hogy következtetéseket lehessen levonni az egyes törvényszékeknél a keresetlevél visszautasítása kapcsán kialakuló – az ítélőtábla tanácsai által nem mindig osztott – gyakorlatáról. Első teendőim között szorgalmaznám az ezzel összefüggő konzultációt. Tapasztalatom továbbá, hogy az elsőfokú határozatok meghozatala után a törvényszékek viszonylag gyakran valamilyen hiányosság ellenére terjesztik fel a fellebbezést (ritkább esetben más jogorvoslati kérelmet). Előfordul, hogy a végzés elleni fellebbezést észrevételezésre nem adják ki az ellenérdekű félnek, elbírálatlan a határozat kiegészítése, vagy a költségkedvezmény iránti kérelem, a kézbesítési kifogás, hiányzik az ügyvédi meghatalmazás, az illetéket nem, vagy kisebb összegben fizették meg stb., az ügy iratait mégis felterjesztik. Ilyenkor a hiányok pótlásáról vagy a másodfokú bíróság gondoskodik, vagy visszaküldi az iratokat; az „egyéb” befejezések jelentős hányada ebből ered. Minderre tekintettel hasznos volna egy formanyomtatvány – egyfajta check list – kidolgozása, melynek kitöltése után kerülhetne sor csak felterjesztésre.

Véleményem szerint fontos a gyümölcsöző kapcsolat kialakítása a többi ítélőtáblai kollégiumvezetővel is. Előremutató például a csőd- és felszámolási ügyekben az ítélőtáblák ezekre az ügyekre szakosodott bírói részvételével most már rendszeresen szervezett értekezlet, s igény szerint e gyakorlat kiterjeszthető.

Az ítélőtáblákon belül munkaügyi és büntető kollégiumok is működnek. Lehetnek olyan jogkérdések, problémák, melyek megoldása praktikusán közösen történhet; ez különösen a munkaügyi ügyszak vonatkozásában érvényes. Bár az ítélőtáblákon közigazgatási kollégium nem működik, adott esetben más bíróságok közigazgatási kollégiumaival is szükségessé válhat a kapcsolatfelvétel. Elegendő talán csak arra utalni, hogy a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvényt

polgári és közigazgatási perekben is gyakran alkalmazzák, vagy éppen a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perekre.

IV.2. A kollégium hatékony működését elősegíti a munkaterv, melynek meghatározása során a tagok véleményét is be kell csatornázni. Az utóbbi években – eltérően a korábbi gyakorlattól - egy-egy szakjogi kérdés kapcsán különböző testületek jöttek létre, s adnak állásfoglalást; talán elegendő a joggyakorlat elemző csoportokra, jogegységi csoportokra, konzultációs testületekre, munkacsoportokra, vagy egyes tanácskozások anyagaira (például CKOT állásfoglalások) csupán utalni. Mindamelllett, hogy e testületek némelyikének nincs jogszabályban meghatározott alapja, megítélésem szerint – elismerve annak a célnak a fontosságát, amelynek érdekében e testületeket létrehozták - az ilyen jellegű „túlburjánzásnak” hátrányai is vannak, például az, hogy a „klasszikus” szakmai testületeknek, a szakkollégiumoknak a lehetőségeik szűkülnek. Kétségtávol elsődleges feladat az új Pp. joggyakorlatának figyelemmel kísérése a konkrét ügyeken túlmenően is, ugyanakkor nem látom indokoltnak regionális szinten is ilyen munkacsoport működésének. A Győri Ítéltáblán is van új Pp. munkacsoport, melynek egyébként több civilisztikai bíró nem tagja – álláspontom szerint e feladatot például nem indokolt a kollégium szervezeti kereteiből kiszakítani. A csökkenő ügyérkezés ellenére változatlanul figyelemmel kíséreni szükséges az ún. „devizahiteles” ügyeket, melyek – az említett tendencia ellenére - más ügycsoportokhoz képest jelenleg is felülreprezentáltak. Vallom, hogy valamely ügyszak működését nem csupán a konkrét ügyekre vonatkozó ítélkezés minősége írja körül, hanem az elkészült szakmai anyagok is. Szinte biztos, hogy a felmerülő jogi problémák (legújabbán például a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perekről szóló 2020. évi LXX. törvény értelmezése) igényt keletkeztetnek a kollégium felé, hogy segítsék a gyakorlatot. A kollégiumi üléseken csak a tagok aktív részvétele mellett lehetnek gyümölcsözőek, ugyanakkor eseti jelleggel, meghívás alapján más bírók, vagy a bírósági rendszeren kívül tevékenykedő jogászok közreműködése is számottevő hozzáadott értékkel járhat.

IV.3. Kiemelem azt is, hogy az SZMSZ-ben foglaltak szerint hangsúlyt kell fektetni a tanácselnöki értekezletekre. A kollégiumvezetőnek tudnia kell az egyes tanácsok nehézségeiről, ismernie kell jelentősebb döntéseiket, s a folyamatban lévő ügyek közül a nagyobb jelentőségűeket, hosszabb pertartamúakat és a bonyolultabb jogi megítélésűeket mindenképpen. Bár nem zárható ki, de a jogbiztonság szempontjából nem szerencsés, ha egy-egy azonos jogkérdés megítélése attól függ, melyik tanács jár el. Ilyen esetekben akár az elbírálás időtartamának némi növekedése árán is törekedni kell arra, hogy az ítéltábla bírói lehetőleg hasonló jogi következtetésre jussanak.

IV.4. A kollégiumvezető nem könnyű feladata a jogalkotás figyelemmel kísérése, aminek – adott esetben észrevételek, javaslatok megtétele mellett, más kollégák bevonásával – eleget kívánok tenni.

IV.5. A képzések kapcsán a kollégiumvezető felelőssége, hogy jelezze, milyen tárgykört célszerű napirendre venni. Értelemszerű, hogy foglalkozni kell az új Ptk. és az új Pp. alkalmazása során felmerülő kérdésekkel, ugyanakkor érzékenynek kell lenni a munkájukban a bírónak közvetlenül csak kisebb részét érintő ügycsoportok kapcsán is (például fizetéseképtelenségi ügyek, cégeljárás, civil szervezetek). A MIA által szervezett központi képzéseken túlmenően az ítéltáblának is feladata, hogy a régió bíróságait foglalkoztató problémákra reagáljon, s szervezzon tanácskozást vagy más jellegű képzést. Szükség van frontális előadásokra is, de ezen túlmenően hasznosítani indokolt a metodológia eredményeit, s élni kell az elektronizáció nyújtotta előnyökkel. Ugyan elsődlegesen nem a kollégiumvezető kompetenciájába tartozik, indokoltnak tartom megemlíteni, hogy a képzésekhez való arányos hozzáférés a bírónak, valamint a nem bírói személyzetnek is változatlanul biztosítandó.

IV.6. Folytatni szükséges a bírók, és a bírósági titkárok érzékenyítését az európai jogi problémák iránt. Ennek érdekében folyamatos kapcsolatot tartanék a régió polgári-gazdasági ügyszakos európai jogi szaktanácsadóival. Indokolt, hogy a kollégium napirendjére évente legalább egyszer felvételre

kerüljenek európai jogi problémák, például az igazságügyi együttműködés kérdései, s az sem szorul igazolásra, hogy az EU normái, az Európai Unió Bíróságának határozatai például az adatvédelem vagy a fogyasztóvédelmi jog tekintetében is lényegesek. A Győri Ítéltábla két civilisztikai tanácsa is előzetes döntéshozatali indítvánnyal fordult a közelmúltban az Európai Unió Bíróságához, s nem kizárt, hogy ilyen kezdeményezés szükségessége a jövőben is felmerül. Emellett célszerű a bírókat informálni az Emberi Jogok Európai Bíróságának legújabb gyakorlatáról is. Nem szabad elfeledkezni végül a mediáció kínálta lehetőségekről sem.

IV.7. Valamely kollégium eredményes működésének letéteményese maga a képzett bíró. Kifejezetten támogatnám, hogy a kollégák a bírósági rendszeren kívül is képezzék magukat, publikáljanak, tudományos munkát végezzenek, oktassanak, vegyenek részt tanulmányutakon, fejlesszék nyelvtudásukat. Szeretném, ha akár bíróságok közötti közvetlen együttműködés, akár az Európai Igazságügyi Hálózat által szervezett bírócsere program keretében, akár más módon lehetőségük lenne külföldi kollégáknak is, hogy bepillantsonak a Győri Ítéltáblán folyó munkába.

IV.8. Bár már érintettem, de ezúton is utalok arra, hogy az ítéltáblának felelőssége van a jövő nemzedék iránt is. Támogatnám a régió fogalmazóinak részvételével hagyományossá vált perszimizációs verseny folytatását, s célszerű megkeresni annak módját is, miként lehet az egyetemi szférával – különösen a Széchenyi István Egyetemmel – még szorosabbra fűzni a kapcsolatot.

Érdemes fenntartani, illetve fejleszteni a kapcsolatot más jogász hivatásrendekkel (elsősorban az ügyészséggel, az ügyvédi és a közjegyzői karral), az igazságügyi szakértői kamarával, valamint a Magyar Jogász Egylettel.

IV.9. Az elektronizáció – mely eszköz, s nem cél - kihívás elé állítja a XXI. század bíróságát is. Jelen van egyrészt az elbírálandó ügyekben: sokáig elképzelhetetlennek tűnt, de ma már magától értetődő az elektronikus ügyfélkapu, vagy az elektronikus tértivevény. Másrészt megkönnyíti a bírói munkát közvetlenül (például döntvények keresésekor), továbbá az oktatáson, az online jogtáron stb. keresztül mérhető, különböző segédanyagok a központi vagy a belső intraneten érhetők el. Nemrégiben indult be az ÍTR, melynek első tapasztalatai összegzésre várnak. A COVID-19 járvány sok kollégát rákényszerített a skype használatára, s érdemes megvizsgálni, a tapasztalatok mennyire hasznosíthatók rendes körülmények között.

Véleményem szerint a kollégák tárgyi eszközökkel ellátottsága megfelelő. Az elektronizáció adta lehetőségek kihasználhatók akként is, hogy – az eljárási szabályok megtartása mellett – távlatosan egyes tárgyalások internetes közvetítése is elképzelhető.

Mindemellett is fontos, hogy a színvonalas munkavégzést elősegítő szakkönyvek, folyóiratok papír alapon is rendelkezésre álljanak. Egy jól felszerelt könyvtárnak valamennyi kolléga hasznát tudja venni.

Kérem a kollégium tagjait, az összbírói értekezletet, valamint az Országos Bírósági Hivatal Elnökét pályázatom támogatására.

